

VijverWijzer

Categorie D1, D2 en D3

VijverWijzer - Categorie D1/D2/D3

Op basis van de keuringspraktijk van de meeste bondskeurmeesters en de samenstellers in deze, kunnen we er genoeglijk van uitgaan dat het uitgangspunt van deze vijverwijzer gestoeld is op een zeer breed ervaringsspectrum. We gaan er daarom dan ook toe over om deze wijzer als zodanig te lanceren als zijnde “inhoudelijk zeer goed werkbaar”, doch allerminst “klaar”. Ontwikkeling zal altijd blijven en naar we hopen in een zeer positieve richting.

Zoals in de aanhef vermeld is, is de groep vijvers verdeeld in 3 categorieën. Onvermijdelijk gebleken door de intrede van de zogenaamde speciale vijvers zonder beplanting.

Elke poging om het begrip 'vijver' te omschrijven is bij voorbaat gedoemd te mislukken, omdat het afbakenen van een begrip altijd varianten daarvan uitsluit. De meest acceptabele poging resulteert in louter een synoniem, namelijk: 'waterpartij'. Om binnen de esthetiek en de biologische optiek te blijven, die binnen de NBAT zo langzamerhand gangbaar geworden is, zou dit uitgebreid kunnen worden tot:

Een waterpartij, die een leefgemeenschap vormt voor aquatische dieren en/of planten

Indien deze waterpartij louter als een decoratief element in een grotere omgeving functioneert, wordt hieraan de term D1 gezelschapvijver toebedeeld. Als echter zeer specifieke doeleinden nagestreefd worden met betrekking tot de aquatische dieren en/of planten, dan spreken we van een speciaalvijver. D2 speciaalvijver dieren en planten en D3 speciaalvijver alleen dieren. Dat een en ander op een verantwoorde wijze gestalte heeft gekregen, zal moeten blijken uit het voldoen aan de 15 keuringsonderdelen die in de 3 algemene categorieën zijn opgesplitst: het biologisch deel, het esthetisch deel en het algemeen deel. Het belangrijkste verschil qua lijst zit in het feit dat er nu 2 algemene onderdelen zijn en biologisch eentje bij is gekomen.

Het keuringsdeelnameformulier en het puntenformulier zijn in een ietwat andere vorm gegoten zijn dan die van de categorieën A1,2,3, B1,2 en C1,2 en zijn daarom gescheiden verkrijgbaar dan wel produceerbaar.

De deelnemer dient voor de keuring het volledig ingevulde deelnameformulier te overleggen. Een onvolledig of nauwelijks ingevuld exemplaar wordt niet geaccepteerd en mag met –0.5 verreken worden onder punt 13.

Het bondsdiploma mag uitgereikt

worden op verenigingsniveau voor vijvers die een puntentotaal hebben van 380 punten en in het biologisch deel een totaal scoren van 68 punten met geen enkel punt lager dan een 7.

Aandachtspunt: Als er elementen niet aanwezig zijn en dus ook niet kunnen worden beoordeeld bv. oeverbeplanting/moerasbeplanting in de categorie D3, dan wordt voor de betreffende onderdelen een 7 gegeven.

DEEL 1: BIOLOGISCH

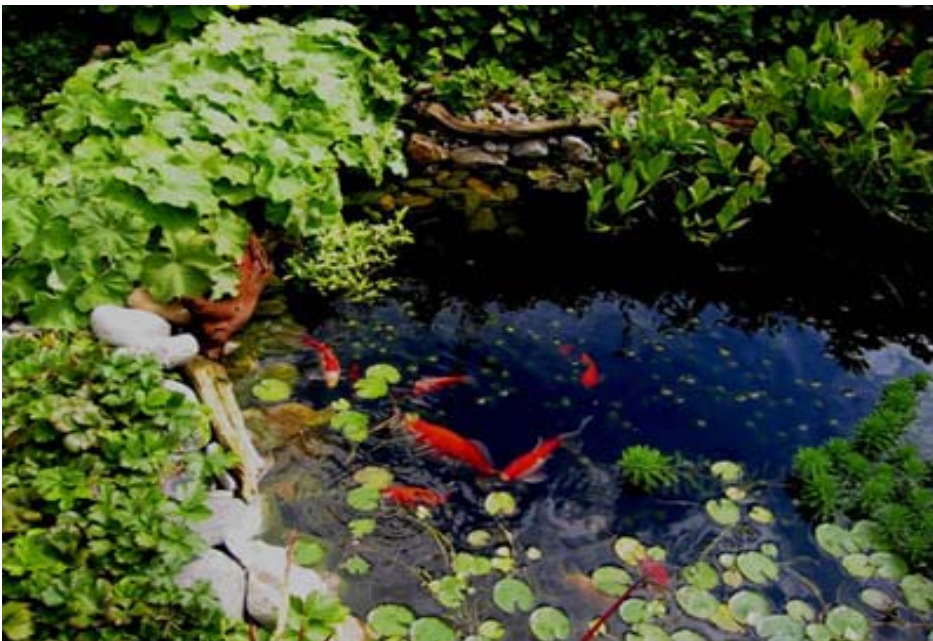
Algemeen: In vergelijking met de andere keuringswijzers is bij dit onderdeel afgeweken van de gangbare keuringselementen. Er zijn ander omschrijvingen toegepast die voor de vijverkeuring meer relevantie bevatten

1. Samenstelling van de dierbestanden.

Onder dierbestanden worden alle dieren bedoeld die behoren tot de amfibieën, vissen, geleedpotigen en weekdieren.

- Heeft een correcte soortkeuze plaatsgevonden?

De combinatie van dieren dient betreffende hun leefgewoontes verantwoord te zijn. Dieren uit snelstromend water niet combineren met dieren die zwak stromend tot stilstaand water prefereren. Dieren die normaal in scholen of groepen leven, dienen ook als zodanig gehouden te worden. De school/groepsgrootte mag mede bepaald worden door de totale beschikbare ruimte of watervolume. Kruisingsvormen van verschillende soorten mogen niet aanwezig te zijn en dus ook niet de

mogelijkheid tot het vormen van kruisingen.

De levende have mag bestaan uit prooidieren en predatoren. Dit kan alleen goedgekeurd worden als ervoor gezorgd is dat voldoende schuilplaatsen en vluchtmogelijkheden aanwezig zijn.

Om tegemoet te komen aan de natuurlijke gedragingen van dieren dienen er nestplaatsen aanwezig te zijn of althans de bouw daarvan mogelijk te zijn.

*D2/D3: Ingeval van

specialisatie zal duidelijk moeten zijn dat het specialisme zich richt op een bepaalde vorm van vijverliefhebberij. Enkele voorbeelden zijn o.a. koivijver, inheemse vijver, amfibieën of reptielenvijver, windvijver etc. De keuze van dieren zal zich dan aanzienlijker moeten beperken dan bij een gezelschapvijver.

Indien er sprake is van vogels of andere warmbloedige dieren als hoofdbewoner, mag de keurmeester zich het recht voorbehouden om dit speciaaltje als keuringseenheid te weigeren.

In alle gevallen waarbij tijdens de keuring een vijver wordt aangeboden zonder opgave van dieren zal voor de onderdelen 1,2 en 3 hooguit een 7 worden toegekend. Immers de Nederlandse Bond Aqua Terra is een verbond van mensen die dieren houden en het kwaliteitsaspect wordt middels keuringen mede bewaakt. Ontneem je het element “dier” aan een vivarium moge duidelijk zijn, dat er in principe de essentie aan het geheel ontbreekt.

2. Gezondheid van de dierbestanden

- Zien de dieren er gezond uit en zijn er geen uitwendige beschadigingen zichtbaar? Zorgvuldige inspectie is dus noodzakelijk.

Ook wordt gelet op ademhalingsstoornissen en onnatuurlijk gedrag.

3. Ontwikkeling van de dierbestanden

- Zijn de dieren correct en in voldoende mate ontwikkeld?

Er mogen geen kormvormen en groeimisvormingen aanwezig zijn, tenzij er sprake is van dierspecifieke normeringen, die afwijkingen binnen de stam toestaan. Als voorbeelden gelden hiervoor de gekweekte goudvisvarianten zoals Leeuwenkop, Hemelkijker, Blaasogen etc. Jongere dieren mogen met mate voorkomen. De bevolking moet overwegend bestaan uit volwassen dieren.

4. Soortkeuze van de vegetatie

Onder vegetatie wordt verstaan: alle planten die een wezenlijk onderdeel vormen van de vijver, de oever en het landdeel.

- Heeft een correcte vegetatieve soortkeuze plaatsgevonden?

De planten die op een bepaalde plaats thuishoren, moeten ook op die plaats voorkomen. De combinatie van planten dient op het gebied van hun groei en leefwijze verantwoord te zijn. Planten uit snelstromend water niet combineren met planten die zwak stromend tot stilstaand water prefereren. Planten die normaal in grotere groepen groeien, dienen ook als zodanig aanwezig te zijn. De groepsgrootte zal mede bepaald worden door de totale beschikbare ruimte en de plaatsing daarvan. De aanwezigheid van planten in de verschillende waterzones is noodzakelijk, doch buiten het watergebied wenselijk.

*D2/D3: Ingeval van specialisatie zal de keuze aanzienlijker beperkter zijn dan bij een gezelschapvijver en dientengevolge mogelijk groter qua groepering. Water, oever en moeras beplanting is niet als totaalgegeven noodzakelijk maar kan wel leiden tot een hogere waardering. Note: de uitspraak dat planten per definitie niet in een koivijver thuishoren is niet relevant en zeker geen uitgangspunt, daar het tegendeel vaak genoeg geconstateerd is.

5. Gezondheid en ontwikkeling van de vegetatie – waterdeel en moerasdeel

6. Gezondheid en ontwikkeling van de vegetatie - oeverdeel

- *Zien de planten er gezond uit en zijn ze correct ontwikkeld?*
- Bij het begrip planten zijn uiteraard ook de bomen en heesters en struiken etc inbegrepen.

Het betreft hier uiteraard alle planten die in het water staan maar ook die in de onmiddellijke nabijheid van de vijver staan . Ook de planten die schijnbaar te ver van de vijver af staan kunnen er ongewild hun invloed op uitoefenen, te denken aan bomen en heesters met nogal rijke bladval of schaduwvorming.

Afhankelijk van het seizoen, kunnen niet alle planten op hun groei beoordeeld worden. Sommige soorten zijn al afgestorven, sommigen bloeien en anderen beginnen jonge scheuten te vormen. Zo divers kan de beplanting op dat tijdstip zijn. Toch zal bekeken worden of de planten voor die tijd van het jaar in een correct stadium verkeren en de juiste vorm, grootte en kleur bezitten.

Gelet wordt op ongeschonden stengels, bladeren en bloeiwijze evenals de gaafheid van vorm en kleur.

Algen mogen in beperkte mate voorkomen, voorzover niet hinderlijk voor mens, dier en de rest van de vegetatie.

*D2/D3: Ingeval van specialisatie zal de keuze aanzienlijker beperkter zijn dan bij een gezelschapvijver en dientengevolge mogelijk groter qua groepering. Water, oever en moeras beplanting is niet noodzakelijk maar kan wel leiden tot een hogere waardering. Is deze echter aanwezig in een uitermate discutabele conditie kan dat leiden tot een lagere waardering.

7. Biologische omgeving

- *Hoe verhouden zich de positieve en negatieve invloeden die de omgeving uitoefent op de vijver en zijn inhoud?*

Binnen dit geheel gaan een aantal omgevingsfactoren schuil zoals:

Er mogen geen planten in de buurt van de vijver staan die giftig kunnen zijn voor mens en/of dier,

te denken met name aan bereklauw (Heracleum) en sommige andere schermbloemachtige. Hoewel er weinig direct zwaar giftige planten zijn, moet men terdege rekening houden met het ophopingeffect op de lange duur.

De verhouding tussen schaduw en zonuren dient correct te zijn. Biologische problemen zijn vaak terug te voeren op de hoeveelheid direct zonlicht. Bomen die in de buurt staan kunnen een heleboel organisch afval produceren. Een doeltreffende oplossing in deze is gewenst en bovendien lovenswaardig

8. Chemisch milieu

- Zijn de waarden van het chemisch milieu correct voor de vijver in kwestie.

Aan de vijver zullen een aantal metingen verricht worden:

De temperatuur, de zuurgraad (pH), het zuurbindend vermogen (KH), de totale hardheid (GH),
De elektrische geleidbaarheid (µS) en eventueel nitraat (NO₃) en/of nitriet (NO₂),

*D1: Voor een gezelschapvijver moeten de waardes binnen onderstaande marges te liggen:

	min	Max.		min	max
PH	6,5	8,0*	NO ₂	0	0,2
KH	4	10	NO ₃	0	50*
GH	5	15	µS	120	340

* Afhankelijk van de aangetroffen dieren of planten kunnen specifieke waardes van toepassing zijn en uiteraard het tijdstip van meten.

*D2/D3: In een aantal speciale gevallen kan het wenselijk zijn dat de pH waarde boven de 8 zal moeten liggen om algvorming te bevorderen als voedselbron. Voor vele andere speciaalvijvers zullen de waardes blijven zoals in bovenstaande tabel vermeld. Iedere afwijking zal ter plaatse op relevantie moeten worden gecontroleerd.

9. Biologisch milieu

- Is de vijver zodanig ingericht dat dieren en planten op een correcte wijze gehouden kunnen worden, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen en voortplanten?

- Dieren die land en water bezoeken dienen dit op eenvoudige en veilige manier te kunnen verlaten.
- Voortplantende dieren moeten ongestoord hun gang kunnen gaan.
- Larven en juveniele dieren moeten kunnen opgroeien.
- Dieren in paniek moeten kunnen vluchten of

schuilplaatsen zoeken zonder beschadigingen op te lopen of zelfs gevaar voor eigen leven te duchten.

- Planten dienen in een voor hen correct milieu te groeien. Indien de biologische keuze voor deze planten niet correct is zullen hier punten in mindering gebracht worden. Indien het milieu als zodanig ongewenst is, dan dient punt 4: soortkeuze planten gekort te worden (punt 4). Nimmer mogen hiervoor bij beide onderdelen punten in mindering worden gebracht

DEEL 2: ESTHETISCH

10. Algemene indruk

- *Is de vijver op een verantwoorde wijze opgenomen in de omgeving?*

Een goede plattegrond is daarbij een uitstekend hulpmiddel, omdat een evenwichtige indeling van het perceel al duidelijk meetbaar is. De vijver dient geïntegreerd te zijn in het totaalbeeld.

Er wordt rekening mee gehouden, hoe het complete beeld er in de verschillende jaargetijden zal uitzien.

- *Algemene netheid: is het water helder?*

Er dient geen kaam-, alg- of olieachtige laag op het oppervlak aanwezig te zijn.

- *Zijn technische hulpmiddelen hinderlijk aanwezig?(visueel en auditief)*

Filters, pompen, watervallen en andere lawaaiproducerende elementen dienen een aanvaardbaar geluidsniveau te hebben. Ze dienen verder zo onopvallend mogelijk aanwezig te zijn.

- *Zijn de zones van water naar land op een acceptabele wijze afgewerkt, dan wel weggewerkt?*

Vijvers kunnen hinderlijke randen en wanden vertonen. Met eenvoudige hulpmiddelen kunnen deze tot een minimum beperkt worden. Opgemerkt dient te worden dat de mate van hinderlijkheid bepalend is voor de algemene indruk .

11. Soortkeuze dieren en planten

- *Is er een esthetisch harmoniërende bestand van dieren en/of planten?*

Er moet een evenwicht zijn in het aantal soorten van dieren/planten. Het aantal exemplaren per groep dient onderling in verhouding te staan en het totaal tot het vijvervolume dat ze bevolken.

Hierbij zijn inbegrepen alle planten en dieren, die in onmiddellijke relatie staan tot de vijver.

Indien een bevolking gekozen is welke op het moment van keuren nagenoeg niet zichtbaar is kan dat leiden tot een mindere waardering. De eigenaar is meestal op de hoogte van de verblijfplaats(en) van de dieren en kan daarom gevraagd worden activiteit(en) te ondernemen om de dieren tevoorschijn te laten komen d.m.v. bijvoorbeeld voederen.

- *Hoe is de verdeling van plant en dier over de leefruimte?*

Het verdient aanbeveling dat in alle zones: vijverbodem, vijvermidden, vijveroppervlak, vijveroever en ev. moerasdeel, zowel

beplanting als dieren voorkomen. De (water)insecten en vogels worden in dit onderdeel buiten beschouwing gelaten, omdat ze nauwelijks een esthetisch onderdeel vormen door hun mobiel karakter.

- *Hoe is de verhouding in de aantallen onderling en de verhouding van de diverse afmetingen?*

En hoe is de verhouding van het totaal met de beschikbare leefruimte?

Het verdient aanbeveling om het aantal verschillende soorten te beperken in die zin dat de grens van een 'drukke' omgeving niet wordt overschreden en dat een eentonig beeld zeker vermeden moet worden. Ook dient men hier te denken aan het plaatsen cq bevolken van grotere groepen .

*D2/D3: Bij specifieke soorten vijver kan het in bepaalde gevallen wenselijk zijn, m.n. amfibieënvijver, dat uit biologisch oogpunt de vorm- en soortdiversiteit sterk gelimiteerd moet zijn. Bij koivijvers kan wel een diversiteit aan kleur gepresenteerd worden, maar het is het overwegen waard om meer van dezelfde te combineren, niet alleen uit oogpunt van esthetica maar vooral ook het biologische aspect in verband met kruisingen.

12. Soortkeuze decoratiemateriaal

- *Is er sprake van een verscheidenheid aan decoratiemateriaal?*

Indien er verscheidene decoratiematerialen gebruikt zijn is het weer de vraag in hoeverre dat het een druk dan wel eentonig beeld oproept.

Tot de decoratiematerialen kan een grote verscheidenheid van levende en dode elementen gerekend worden, zoals diverse soorten hout (vlonders, brug, schutting, pergola, stronken, bielsen etc), stenen, planten, beelden en fontein(en).

- *Hoe is de verhouding tussen de omgeving en de vorm, kleur en grootte van de decoratiematerialen?*

Hierbij wordt ervan uitgegaan dat alle decoratieve elementen een passend onderdeel vormen van de totale vijver en omgeving en dat ze in verhouding met elkaar in harmonie zijn.

Kunststof imitaties van natuurlijke gegevenheden zoals reigers, eenden, lelies enz. zullen ten tijde van de keuring als minder gewenste elementen beschouwd worden.

Aanwezige watervallen dienen een visuele eenheid te vormen met de omgeving

D2/D3 Hier zijn uiteraard zeer grote tegenstellingen mogelijk. Een weelderige plantengroei met weinig dierbestanden bij inheemse biotopen tot nagenoeg plantloze doch een rijkelijk voorzien visbestand van de Koivijver behoren tot de mogelijkheden. In het laatste geval zal de presentatie van de levende have een belangrijk deel van dit aandachtspunt uitmaken.

13. Compositie

- *Maakt de compositie van de decoratieve elementen de vijver tot een groot geheel?*

Het is natuurlijk van belang om te weten van welke kant(en) de vijver bekeken dient te worden. De toegankelijkheid van de vijver speelt hierbij een grote rol. Zo kan het voorkomen dat een vijver slechts vanaf enkele plaatsen te benaderen is. De vraag is nu in hoeverre dat elk beschouwingpunt een fraai geheel oplevert. Kan men een stuk langs de oever lopen? Dan zal de beschouwing ook als zodanig ondernomen moeten worden.

Algemeen bij dit onderdeel kan gesteld worden dat vooral bekeken wordt of de toepassing van b.v. groepen planten, zorgt voor een eenheid van het totaalbeeld.

Ook is in dit opzicht heel belangrijk om het vrije wateroppervlak in verhouding met de rest te bekijken. Een totaal dichtgegroeide vijver komt als waterpartij niet meer in aanmerking.

- *Welke moeilijkheidsgraad en originaliteit ligt ten grondslag aan de gehele compositie?*

Men kan zich voorstellen dat de stilstaande, niervormige vijver van geheel ander karakter is dan een waterbekken met 3 lagen oeverzones inclusief waterval en filtering. Elk geslaagd initiatief wordt uiteraard hoger gewaardeerd.

De compositie als zodanig omvat de vijver, de oeverzone en de omliggende borders, indien deze een wezenlijk onderdeel van het totaalbeeld uitmaken. De afbakening van een vijverpartij krijgt meestal gestalte in de vorm van tegels, schutting, muren, beplanting, gazon, zitplaats etc. Van groot belang zijn in dit opzicht de opstelling van de rustpunten, welke kan bestaan uit een nadrukkelijk aanwezig element. Dat kan gevormd worden door een beeldhouwwerk als wel door een groep rijk bloeiende planten

DEEL 3 ALGEMEEN

14. Techniek

- *Heeft de toegepaste techniek een doelmatig karakter en is ze op correcte wijze uitgevoerd?*

Het wegwerken van filters, slangen, water in- en uitlaten, niveauregeling en andere zaken is wenselijk. De eventueel aanwezige filter moet afgestemd zijn op de benodigde capaciteit.

Watervallen dienen deugdelijk te zijn aangesloten en te werken.

- *Is de elektrische en mechanische installatie zodanig veilig uitgevoerd dat ze geen gevaar oplevert voor mens en dier?*

Die veiligheid heeft ook betrekking op verlichting die in, aan of boven het waterdeel aanwezig is. Voldoen de gebruikte materialen en de wijze van aansluiten aan de (NEN)normen zoals die op dit moment gelden.

Een lichte voorkeur gaat voorlopig uit naar 12 Volt-installaties en de echte “groene”energievormen zoals b.v. zonne/wind-energie.

15. Onderhoud

- *Is het normale onderhoudswerk gepleegd in het waterdeel, het moerasdeel en het oeverdeel?*

Het is niet de bedoeling dat er sprake is van een brandschone vijver, maar het moet netjes en ordelijk ogen.

		D1	D2	D3
	<i>Biologisch</i>	factoren		
1	Samenstelling dierbestanden	3	5	5
2	Gezondheid dierbestanden	5	5	5
3	Ontwikkeling dierbestanden	3	4	4
4	Soortkeuze vegetatie	3	2	1
5	Gezondh. & ontw, planten – water	4	2	1
6	Gezondh. & ontw. planten - oever	3	2	1
7	Biologische omgeving	2	2	3
8	Chemisch milieu	3	4	5
9	Biologisch Milieu	3	4	4
	<i>Esthetisch</i>	29	30	29
10	Algemene indruk	4	3	3
11	Soortkeuze plant en dier	4	4	3
12	Keuze decoratiematerialen	4	3	3
13	Compositie	4	3	3
	<i>Algemeen</i>	16	13	12
14	Techniek	2	4	6
15	Onderhoud	3	3	3
		50	50	50

Normering en factoren

Ten aanzien van het toekennen van punten:

Voor de onderdelen betreffende de beplanting (4,5en6) geldt voor de categorie D3 dat er bij afwezigheid van beplanting het cijfer 7 worden toegekend.

Een bondsdiploma wordt toegekend bij verenigingskeuringen, met een minimumaantal punten van 380, waarbij het biologische deel een totaal heeft van 68 of meer en geen enkel onderdeel lager dan een 7.